

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดพระราม ๙ กาญจนาภิเษก กทม.

เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

อย่าหลงกลกิเลส

ตะกั๊นั้ประกาศขอรับศีล การรับศีลต้องเป็นไปด้วยเจตนา การรับศีลมีอยู่หลายประเภทด้วยกัน ท่านพุทธศาสนิกชนอาจจะไม่ทราบได้ จึงเอะอะก็ มยั ฆนุเต มยั ฆนุเต ส่วนจำเป็นอย่างอื่นไม่ค่อยกล่าวถึง แต่เวลานี้เป็นพิธีก็จะนำว่าให้ศีลตามประเพณี หลักของการรักษาศีล สมาทานศีลนั้นมีอยู่หลายประเภทด้วยกัน เช่น มยั ฆนุเต นี้เรียกว่าขอให้พระท่านเป็นประธาน เป็นสักขีพยานในการพูดตามท่าน เช่น ปาณาติปาตา เวฯ ก็พูดตามท่านไป นี้เพื่อเป็นพยานของเราให้แน่นหนามั่นคงขึ้นไป การรักษาศีลจะไม่ได้ต่างพร้อยขาดสูญไปเสีย

อันหนึ่งเจตนาวิริติ มีความงตเว้นด้วยเจตนาว่าจะรับศีลแล้วก็เป็นศีลขึ้นมา ดั่งข้อสมาทานศีลเป็นศีลขึ้นมาด้วยกัน สัมปัตตวิริติ ได้แก่ งตเว้นเฉพาะหน้า เห็นสัตว์ที่จะควรฆ่า สิ่งของที่จะควรขโมยเป็นต้น แต่ไม่ทำ งตเว้นเสีย นี้ก็เรียกว่าสัมปัตตวิริติของศีลข้อหนึ่ง สมุทเจจวิริติแยกออกไป ๒ ประเภท ตั้งเจตนาวิริติตั้งแต่บัดนี้ เช่นวันนี้เป็นต้นต่อไปอย่างเด็ดขาด จะไม่ทำลายศีลของตนแม้ข้อเดียว อย่างนี้ก็เป็นศีลขึ้นมา

ศีลประเภทหลักธรรมชาติที่ว่สมุทเจจวิริติ อันนี้หมายถึงศีลของพระอรียเจ้า ตั้งแต่ชั้นพระโสดาบันขึ้นไป ท่านจะมีหิริโอตตปปะประจำใจเลย สมาทานไม่สมาทานหลักธรรมชาติตายตัวที่ท่านจะงตเว้นในสิ่งที่จะเป็นข้าศึกต่อศีล ๕ ข้อนี้ ท่านจะปฏิบัติอย่างเคร่งครัด นี้เรียกว่าศีลในหลักธรรมชาติของพระอรียเจ้าท่าน กรุณาพี่น้องชาวพุทธทั้งหลายได้ทราบตามนี้ด้วย จะได้ไม่สงสัยว่าวันนี้ไม่ได้รับศีลกับพระท่าน วันนี้รับศีลไม่ทันบ้างอะไรเหล่านี้ ศีลอยู่กับเราทุกคน ให้ต่างคนต่างเจตนารักษาแล้วก็แล้วกัน ก็เป็นศีลขึ้นมา ๆ

ต่อไปนี้จะให้ศีลตามที่อาราธนา ขอพระเป็นสักขีพยาน ไม่ใช่พระท่านให้ศีลนะ ท่านเป็นสักขีพยานแห่งการรักษาศีลของเราเท่านั้น แล้วศีลจะเป็นของเราขึ้นมาเมื่อเราปฏิบัติตนตามที่ขอท่านให้เป็นพยานแล้ว รักษาศีลตามข้อนั้น ๆ ของศีลก็จะเป็นศีลขึ้นมาโดยสมบูรณ์

วันนี้เป็นมหามงคลแก่พี่น้องชาวไทยเราทั้งหลายที่ได้มารวมในสถานที่นี้ โดยมีท่านเจ้าคุณเจ้าอาวาสเป็นประธาน เป็นผู้นำในการชักชวนพี่น้องชาวไทยทั้งหลาย ให้ร่วมกันมาบริจาคทานเพื่อชาติ มีทองคำ ดอลลาร์ เงินสด เป็นสำคัญ ที่เป็นสมบัติจะช่วยชาติของเราให้รอดพ้นจากวิกฤตการณ์ในคราวนี้ อาศัยพี่น้องทั้งหลายในชาติไทยของเราทั้งชาตินี้แล จะเป็นผู้อุ้มชูชาติไทยของเราขึ้นได้ นอกจากชาติไทยของเราแล้ว

จะเป็นชาติใดก็ตาม นั่นเป็นส่วนหนึ่งจากชาติไทยของเรา ความรับผิดชอบอยู่ในชาติไทยของเราด้วยกัน จะทุกข์จะมีดีจนประการใด เราเป็นคนไทยเกี่ยวโยงกันทั้งชาติ ย่อมมีความกระทบกระเทือนถึงกันอยู่โดยดี

เวลานี้ก็เป็นเวลาที่บ้านเมืองของเรากำลังอัดคัดขัดสนจนตรอกจนมุม เต็มไปด้วยทุกข์อยู่ทุกทั่วหน้ากัน จึงต้องได้ช่วยกันชวนชวายเป็นช่วยชาติของเราให้กระเตื้องขึ้นมาเป็นลำดับ อย่างน้อยพอทรงตัวได้ มากกว่านั้นให้สมบูรณผลด้วยกำลังแห่งชาติไทยของเรา เวลานี้ชาวเมืองนอกเพื่อนบ้านเขากำลังจ้องมองมาดูชาติไทยของเรา ว่ากำลังช่วยตัวเองเต็มกำลังความสามารถอย่างไร

พวกเราทั้งหลายซึ่งเป็นชาวไทย จึงควรจะต้องรับสายตาของเขาด้วยความสง่างามของเรา จากความรักชาติของเรา จากความเสียสละของเรา จากความเข้มแข็งของเรา จากความอดทนของเราทุกด้าน ที่จะทำหรืออุ้มชูชาติไทยของเราขึ้นให้เป็นความสง่าราศีแก่ชาติของตน เพื่อพี่น้องต่างชาติทั้งหลายเขาจะไม่ผิดหวัง และชี้หน้าด่าทอชาวไทยเราว่าไม่เป็นท่า เหลวแหลกแหวกแนวไปอย่างนี้ ให้เขาได้มีความยิ้มแย้มแจ่มใสอนุโมทนากับชาติไทยของเรา ที่เรียกว่าประกาศตนก็ได้ โดยมีหลวงตาบัวเป็นผู้นำพี่น้องทั้งหลาย เพื่ออุ้มชูชาติไทยของเรา

เราไม่สะทกสะท้านกับท่านผู้ใด เราจึงกล้าพูดว่าเราเป็นผู้นำของพี่น้องชาวไทยเราด้วยความสมัครใจ ด้วยความเมตตาสงสารห่วงใยชาติไทยของเราเป็นอย่างมากที่สุด โดยลำพังของตัวเองแล้วไม่มีอะไรติดข้องภายในจิตใจ อิมพอทุกอย่างแล้ว พูดถึงเรื่องการบำเพ็ญศีลธรรม เราอุตสาหะพยายามตั้งแต่วันอุปสมบทมาจนกระทั่งบัดนี้ ไม่เคยได้ตำหนิติเตียนว่าศีลของตนต่างพร้อย หรือขาดทะเลาะไปด้วยเจตนาอันลามก ล้วงเกินสิกขาบทนั้น ๆ อย่างนี้ไม่เคยมี เป็นความภาคภูมิใจในการปฏิบัติต่อศีลธรรมของเรา

แล้วก็ก้าวเข้าสู่การบำเพ็ญสมณธรรมเพื่อชำระกิเลสตามทางแห่งศาสนา มีความมุ่งหวังต่อมรรคผลนิพพานอย่างแรงกล้า ที่ทรงแสดงไว้แล้วอย่างไร เป็นที่ถึงใจในความเชื่อแห่งธรรมที่ทรงแสดงไว้แล้วนั้น ได้บำเพ็ญตนเต็มสติกำลังความสามารถ พูดเรื่องศีลก็ภาคภูมิใจ พูดเรื่องสมาธิก็ภาคภูมิใจ สมาธิเป็นสมบัติของตนเต็มหัวใจไม่สงสัย

พูดถึงเรื่องปัญญาตามกำลังความสามารถแห่งปัญญาแกกิลสทุกประเภท เราก็ไม่สงสัย ว่ากิลสตัวใดได้เล็ดลอดออกไปจากสายตาแห่งปัญญาของเรา สติของเรา ที่ชำระสะสางหรือเผาผลาญมัน มีร้อยหรืออยู่ที่ตรงไหนภายในจิตใจของเรานี้ ไม่ปรากฏเลย เป็นที่ภูมิใจในปัญญาประเภทนี้ จนถึงขั้นที่ท่านแสดงไว้ว่า ภาวนามยปัญญา ก้าวขึ้นสู่

มหาสติมหาปัญญา ซึ่งเราเคยเรียนในทางปริยัติมาแต่ก่อน ก็ไม่เข้าใจว่าภาวนามย ปัญญาเป็นอย่างไร เพราะท่านเพียงบอกไว้เฉย ๆ ว่าปัญญาเกิดขึ้นได้ ๓ ทาง
 ทางหนึ่ง สุตมยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการได้ยินได้ฟังหนึ่ง
 จินตามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการคิดอ่านไตร่ตรองหนึ่ง
 ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการภาวนาล้วน ๆ ข้อนี้เป็นข้อสำคัญมาก ส่วนสุตมยปัญญากับจินตามยปัญญานั้นพอต้นพอเดาพอคิดคาดคะเนได้บ้าง สำหรับ ภาวนามยปัญญาแล้วมีดแปดทิศแปดด้าน ทั้ง ๆ ที่จำได้ว่าภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นจากการภาวนาล้วน ๆ เมื่อปฏิบัติไปถึงขั้นปัญญานี้แล้ว จึงปรากฏเด่นขึ้นภายในจิตใจ เริ่มต้นตั้งแต่ปัญญาที่ลุ่มลึกคลุกคลานในการแก้กิเลสเป็นลำดับลำดับมา จนก้าวขึ้นสู่ ภาวนามยปัญญา

ปัญญาประเภทนี้เป็นประเภทที่หมุนตัวไปเองในจิตตภาวนาล้วน ๆ โดยไม่ต้องอาศัยการได้ยินได้ฟังได้พบได้เห็นอันใด มาเป็นข้ออรรรถข้อธรรมให้คิดอ่านไตร่ตรอง ขึ้นมาในขณะนั้นก็ตาม หากเป็นขึ้นภายในจิตใจล้วน ๆ เป็นสติ เป็นปัญญา หมุนกับ กิเลส ฆ่ากิเลสไปโดยลำดับภายในหัวใจดวงนี้แล เช่นเดียวกับกิเลสมันทำงานโดย อัตโนมัตติของมัน

กิเลสเป็นธรรมชาติที่ทำงานบนหัวใจสัตว์โดยอัตโนมัตติของตน ความโลภไม่ต้องมี ผู้ใดสอน โลกได้ด้วยกันทั้งสัตว์ทั้งบุคคล ความโกรธ ความเคียดแค้น ซึ่งเป็นกิเลสแต่ ละประเภท ๆ ไม่ต้องมีใครเสี้ยมใครสอน ไม่ต้องมีครูมีอาจารย์ ยิ่งมีผู้เสี้ยมสอนด้วย แล้วยิ่งเพิ่มพูนขึ้นอีกมากมายก่ายกองอย่างรวดเร็ว นี่ก็เป็นหลักธรรมชาติของมันเอง ไม่ต้องมีใครสอนก็เป็นไปเองอย่างนั้น

ราคะตัณหาอยู่กับสัตว์ทุกรูปทุกนาม ไม่ต้องมีใครเสี้ยมใครสอน ความรักความ กำหนดยินดี ซึ่งเป็นธรรมชาติที่สืบพันธุ์ให้สัตว์โลกต่อเนื่องกันมาด้วยความเกิดแก่เจ็บ ตาย เพราะอำนาจแห่งราคะตัณหา นี้ หากเป็นมาเองเป็นอัตโนมัตติของตนเอง ไม่ต้องไป ร่ำไปเรียนที่ไหนมันก็เป็นของมันเอง นี่คือกิเลสทำงานบนหัวใจสัตว์ เป็นหลักธรรมชาติ ของมันเองโดยอัตโนมัตติ ไม่ต้องมีใครไปเสี้ยมไปสอนไปติดเครื่องให้มัน เครื่องของมัน ก็เดินของมันได้เอง

ไม่มีคำว่าเผาแก่ชราคร่ำคร่าแล้วก็ล้มหายตายจากกันไป เหมือนสัตว์โลกทั้งหลาย ที่ล้มหายตายจากกันเกลื่อนโลกธาตุอยู่ที่นี่ ส่วนกิเลสไม่ปรากฏว่าได้เผาพริกเผาเกลือที่ตรง ไหน ๆ เลย เพราะมันไม่ตาย มันติดแน่นบออยู่กับหัวใจของสัตว์โลก ไม่มีวัย ไม่มีคำว่า ชราคร่ำคร่าอ่อนเปลี้ยเสี่ยแซงเสี่ยซาเสี่ยอ้วยวะ ทำงานเพื่อวัฏจักรต่อจิตใจของสัตว์โลก ไม่สะดวกร่างอย่างนี้ไม่เคยมี มีแต่ความหมุนตัวอยู่ภายในของตัวเอง ด้วยความโลภ ความ

โกรธ ความหลง นี่คือกิเลสทำงานโดยหลักธรรมชาติของตนเองบนหัวใจสัตว์ทั้งหลาย
ทุกประเภทไป โดยไม่ต้องมีใครแนะนำสั่งสอนก็เป็นอัตโนมัติของมัน

ทีนี้เมื่อสติปัญญาชั้นภาวนามยปัญญา ได้ปรากฏขึ้นภายในจิตใจของท่านนัก
ปฏิบัติ เฉพาะอย่างยิ่งนักจิตตภาวนาแล้ว ความเคลื่อนไหวของสติปัญญาเพื่อฆ่ากิเลส
จะค่อยหมุนตัวไปเอง กิเลสตัวใดก็ตามไม่เคยรู้เคยเห็น ก็จะมาผ่านมาสัมผัสกันที่
ภาวนามยปัญญา จะฟาดฟันหั่นแหลกแตกกระจัดกระจายไปโดยลำดับลำดับ โดย
อัตโนมัติของสติปัญญาชั้นนี้เหมือนกัน นี่เรียกว่าธรรมได้เริ่มก้าวเดินแล้วเพื่อวิวิัจฉกร

วิวิัจฉกรนั้นหมายถึงกิเลส มันก้าวเดินภายในจิตใจของสัตว์โลกโดยอัตโนมัติของ
มันเอง พอก้าวถึงขั้นสติปัญญาอัตโนมัตินี้เป็นก้าวที่เริ่มในการหมุนตัวโดยอัตโนมัติของ
ตน เพื่อฆ่ากิเลสประเภทต่าง ๆ ไปโดยลำดับลำดับ จนมีความคล่องแคล่วแกว่งกล้าใน
การฆ่ากิเลสประเภทต่าง ๆ ไปโดยลำดับ หลังจากนั้นก็ก้าวเข้าสู่มหาสติมหาปัญญา ไม่
ต้องไปศึกษาเล่าเรียนจากใคร

สำคัญอยู่ที่จิตตภาวนาที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ว่า สีลปริภาวิโต สมาธิ มห
บุผล โหติ มหานิสัส. สมาธิปริภาวิตา ปัญญา มหบุผลา โหติ มหานิสสา. ปัญญา
ปริภาวิต จิตตัม สมมุเทว อาสเวหิ วิมุจจติ. สมาธิเมื่อศีลอบรมแล้วย่อมเป็นเครื่องอบ
อุ่น ไม่ระแคะระคายในการปฏิบัติล่วงเกินพระวินัยของตน แล้วปัญญาเมื่อสมาธิอบรม
และหมุนหลังแล้วย่อมเดินได้คล่องตัว จิตเมื่อปัญญาอบรมชกฟอกเรียบร้อยสมบูรณ์
แล้ว ย่อมหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวงโดยชอบ

นี่เราพูดถึงเรื่องธรรม เรื่องปัญญา ถึงขั้นมหาสติมหาปัญญาที่หมุนมาจาก
ภาวนามยปัญญาแล้ว จะเป็นสติปัญญาอันเกรียงไกรรวดเร็ว สติปัญญาชั้นแรกเป็นสติ
ปัญญาผาดโผนโจนทะยาน ฆ่ากิเลสประเภทที่เหนียวแน่นที่สุดที่โลกทั้งหลายยอมจำนน
ต่อมันตลอดมานั้น ได้แก่กามราคะ กามราคะนี้กับสติปัญญาชั้นนี้จะต้องผาดโผนโจน
ทะยานฟาดฟันหั่นแหลกกัน บางทีถึงกายไหวก็มี เพราะอำนาจแห่งสติปัญญาทำงาน
อย่างแก่กล้าสามารถกับราคะตัณหา จนกระทั่งราคะตัณหาได้ขาดสะบั้นลงจากใจโดยไม่
ต้องไปถามใคร หากรู้เองสำหรับผู้ปฏิบัติ

จากนั้นแล้วปัญญาชั้นต่อไปก็หมุนตัวเป็นปัญญาชั้นกลางขึ้นไป ภาวนามยปัญญา
จะก้าวเดินตั้งแต่กามกิเลสกามตัณหานี้รุนแรง ปัญญาชั้นนี้รุนแรงมาก ชั้นกลางต่อไปก็
เป็นภาวนามยปัญญาเรื่อยไป แล้วสังขารกิเลสภายในจิตใจของตัวเองไปตลอดสายโดย
อัตโนมัติ ไม่ต้องมีการบังคับบัญชา ที่ว่าความขี้เกียจขี้คร้านความท้อแท้อ่อนแอ ความ
ว่าเป็นผู้มีนิสัยวานาน้อย ไม่มีบุญมีกุศลพอจะสร้างบุญสร้างกุศลนั้นหายหน้าไปหมด
เหลืออยู่แต่ภายในจิตใจที่จะให้หลุดพ้นโดยถ่ายเดียวเท่านั้น

เพราะเห็นโทษของกิเลสก็เห็นอย่างถึงใจ และฆ่ากันอย่างถึงใจ เห็นคุณค่าของสติ ปัญญาธรรมก็เห็นอย่างถึงใจ หมุนกันตลอดเวลาไม่มีอริยาบถ ยืนก็เป็นความเพียร อัดโนมัตติ เดินก็เป็นความเพียรอัดโนมัตติ นั่งก็เป็นความเพียรอัดโนมัตติ นอนเว้นแต่หลับ เท่านั้นก็เป็นความเพียรอัดโนมัตติ ของสติปัญญาอัดโนมัตติและมหาสติมหาปัญญาทำงาน ภายในจิตใจ เพื่อแก้กิเลส หมุนกลับคืนให้หมด กิเลสหมุนมัด ๆ เข้าเท่าไรสติปัญญา ชั้นนี้จะหมุนกลับตัว ๆ เป็นอัดโนมัตติ

กิเลสทำงานเป็นอัดโนมัตติฉันใด สติปัญญาแห่งธรรมทั้งหลาย ถึงขั้นที่หมุนตัวเป็น เกลียวและหมุนตัวกลับแล้วก็เป็นอย่างนั้นเหมือนกัน ไม่ต้องมีการบังคับบัญชากัน หาก หมุนตัวไปเอง นอกจากจะได้รู้เอาไว้ เพราะความเพียรประเภทนี้เป็นความเพียรที่กล้า สาหัสที่สุด เมื่อกิเลสยังไม่ขาดสะบั้นออกจากใจเมื่อไรแล้ว สติปัญญาชั้นนี้จะถอยตัวไม่ได้ หมุนตัวตลอดเวลา จนกระทั่งถึงกิเลสชั้นละเอียดขนาดไหน สติปัญญาชั้นนี้ก็เหมือนไฟได้เชื้อ

กิเลสเหมือนเชื้อไฟ กิเลสอย่างหยาบ สติปัญญาก็เป็นไฟอันหยาบ คือกิเลสอย่าง หยาบหมายถึงเชื้อไฟชั้นหยาบ สติปัญญาชั้นนี้ก็แสดงเปลว คือความตบต้อยกันอย่าง สะบั้นหั่นแหลก กิเลสประเภทกลางลงไป สติปัญญาประเภทกลางก็ไหลซึมกันไปเรื่อย ๆ เหมือนน้ำซบน้ำซึมไหลรินทั้งแล้งทั้งฝน ยืนเดินนั่งนอนไม่มี มีแต่ฆ่ากิเลสไปโดย ลำดับลำดับดาของนักภาวนา จนกระทั่งกิเลสละเอียดขนาดไหน นั้นแลเรียกว่าเชื้อไฟ ละเอียดขนาดนั้น สติปัญญาเรียกว่ามหาสติมหาปัญญาซึ่งมีความสามารถแก่กล้า มีความละเอียดลออแหลมคมซึมซาบตามกันไปหมด เผาไหม้แหลกไปโดยลำดับลำดับ

จนกระทั่งกิเลสที่สุดยอดที่ท่านเรียกว่าอวิชชา ๆ ที่เราเรียนในตำรับตำรามาทุก ชั้นทุกตอนของกิเลสนั้น สติปัญญาจะตามต้อนกันเข้าไป เผาไหม้กันเข้าไปโดยลำดับ จนกระทั่งถึงวัฏจักรอันยิ่งใหญ่ที่ครองโลกธาตุ ให้สัตว์ทั้งหลายได้เกิดแก่เจ็บตายอยู่ไม่ หยุดไม่ถอยนั้น คือ อวิชชาปัจจุยา สงขารามหาสติมหาปัญญาสังหารกันแหลกแตก กระจัดกระจายลงจากจิตใจ ประหนึ่งว่าฟ้าดินถล่ม ระหว่างกิเลสกับจิตขาดสะบั้นลง จากกันเท่านั้นก็ นตฺถิทานิ ปุนพฺภโว บัดนี้ความเกิดอีกของเราไม่มีแล้ว เพราะกิเลสตัว ทำให้เกิดให้ตายตั้งป่าช้าตั้งกองทุกข์แก่สัตว์ทั้งหลาย ได้ขาดสะบั้นลงไปแล้วจากจิตใจ บัดนี้ความเกิดตายของเราไม่มีอีกแล้ว

ตั้งพระพุทธรเจ้าท่านทรงแสดงแก่เบญจวัคคีย์ทั้งห้าว่า ญาณญจ ปน เม ทสฺสนํ อุตฺปาติ ความรู้ความเห็นอันเลิศเลอได้เกิดขึ้นแล้วแก่เรา อกฺุปปา เม วิมุตฺติ ความ หลุดพ้นจากการเกิดแก่เจ็บตายของเราไม่มีการกำเริบอีกแล้ว อยมฺนฺตฺมา ชาติ ชาตินี้

เป็นชาติสุดท้ายของเรา นตฺธิทานิ ปุณฺพุกโว ตั้งแต่บัดนี้ต่อไปเราจะไม่กลับมาเกิดตายอีกแล้ว นี่ท่านประกาศให้เบญจวัคคีย์ทั้งหลายฟัง

ขณะนั้นพระอัญญาโกณฑัญญะได้รู้เห็นธรรม ในกระแสธรรมชั้นปฐมมรรคว่า ยงฺกิญฺจิ สมุทฺยธมฺมํ สพฺพพฺพตํ นิโรธธมฺมํ สิ่งใดก็ตามเกิดแล้วดับทั้งนั้น ด้วยความอุทานของพระอัญญาโกณฑัญญะ เมื่อจบการแสดงพระธรรมจักรลง พระพุทธเจ้าทรงเปล่งอุทานออกรับพระอัญญาโกณฑัญญะว่า อญฺญาสิ วต โภ โกณฑฺยฺหฺมฺโณ อญฺญาสิ วต โภ โกณฑฺยฺหฺมฺโณ พระอัญญาโกณฑัญญะผู้เจริญได้รู้แล้วหนอ ๆ นั้นหมายถึงว่าได้สักขีพยานแห่งการสั่งสอนโลกเป็นคนแรกแล้ว

ธรรมที่กล่าว ๔ บทนี้ คือ ญาณัญจ ปน เม ทสฺสนํ หนึ่ง อุกุปฺปา เม วิมุตฺติ หนึ่ง อยมนฺตฺติมา ชาติ หนึ่ง นตฺธิทานิ ปุณฺพุกโว หนึ่ง ที่กล่าวผ่านมาทั้งหมดนี้ได้เต็มในหัวใจแล้วตั้งแต่ปี ๒๔๙๓ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๔๙๓ บนวัดตอยธรรมเจดีย์ จังหวัดสกลนคร เวลา ๕ ทุ่มพอดี เป็นวันเข้าศึกศัตรูมหาภัยคือกิเลสทั้งปวง ได้ขาดสะบั้นลงจากใจไม่มีสิ่งใดเหลือแล้วตั้งแต่บัดนั้นจนบัดนี้ ได้ครองบรมสุขตั้งแต่บัดนั้นมาจนบัดนี้ ไม่ปรากฏเลยว่าทุกข์เท่าเม็ดหินเม็ดทรายได้ผ่านเข้ามาในดวงใจของเรา นี้ เพราะกิเลสสร้างขึ้นมาอย่างนี้ไม่เคยปรากฏ

ก็มีเหลืออยู่เพียงธาตุขันธ์ที่เจ็บไข้ได้ป่วยเป็นธรรมดา ก็เป็นเรื่องของธาตุของขันธ์ ไม่สามารถจะซึมซาบจิตที่พอตัวนั้นได้อีกแล้ว ได้ครองธรรมประเภทนั้นมาตั้งแต่ปี ๒๔๙๓ ประกาศก้องขึ้นภายในจิตใจประหนึ่งว่าฟ้าดินถล่ม แล้วก็ลงมาแนะนำสั่งสอนประชาชนญาติโยมพระเณรเรื่อยมา และทำประโยชน์เรื่อยมา แบบทำอยู่ที่ใต้ดิน ไม่โฆษณาว่ากล่าวบอกใครทั้งนั้น ใครจะมาขอข่าวขอคราวอะไรไปลงหนังสือพิมพ์หรือทางไหนก็ตาม เราไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับเรา เราทำไปตามอัธยาศัยของเรา เรียกว่าทำอยู่ที่ใต้ดิน ไม่มีใครรู้ว่าทำอะไรต่ออะไร

จนกระทั่งมาปี ๒๕๔๑ นี้เหตุการณ์บ้านเมืองของเราถึงนับวันเปลี่ยนแปลงลงไปโดยลำดับในทางต่ำ เราทนอยู่ไม่ได้ จึงได้อุตสาหะพยายามหมั่นตัวออกมา ช่วยเหลือพี่น้องชาวไทยของเรา ด้วยความเมตตาสงสารล้วน ๆ ด้วยความอุตสาหะพยายามตะเกียกตะกายมา เวลานี้อายุก็ได้ ๘๕ ปีเต็มแล้วกับอีก ๓ เดือน จึงแก่ชราคร่ำคร่ามาก อุตสาหะลากถุกันมาดั่งที่มาเยี่ยมพี่น้องชาวไทยทั้งหลายเวลานี้ ก็มาด้วยความตะเกียกตะกายที่เต็มไปด้วยความเมตตาล้วน ๆ ต่อการอุ้มชาติไทยของเรา

จึงขอให้พี่น้องทั้งหลายได้ทราบว่ หลวงตาบัวมาคราวนี้ก็ดีคราวใดก็ดีในปีที่ช่วยชาตินี้ กระตึกพลิกแพลงไปทางไหนมีแต่กิริยาทำทางที่จะอุ้มชาติไทยของเราทั้งนั้น เพราะฉะนั้นกิริยาทำทางที่แสดงออกทาง ที.วี. ทางไหนก็ตาม จะเป็นเรื่องชิงชังตั้งตั้ง

เข้มข้นดุเดือดขนาดไหนก็ตาม ขอให้พี่น้องชาวไทยทั้งหลายได้ทราบเอาไว้ว่า นี่คือ ธรรมออกสนามรบ รบกับความจนแห่งชาติไทยของเรา

ธรรมออกสนามรบ ธรรมชั้นเวที มีแต่ธรรมล้วน ๆ ออกแสดงทุกแง่ทุกมุม คล้ายคลึงกันกับกิเลสออกลดตายของมัน เหตุที่ธรรมออกลดตายคล้ายคลึงกันกับ กิเลสนั้นเพราะอะไร เพราะกิเลสเป็นเจ้าของของธาตุขันธ์ คือรูปกายเหล่านี้ กิริยาแสดง ออกเป็นกิริยาของกิเลสทั้งนั้น ตามปกติที่กิเลสยังครองหัวใจอยู่ เมื่อกิเลสได้วอดวาย ลงไปหมดแล้วธรรมขึ้นแทนที่ นำเครื่องมือของกิเลสนี้มาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับธรรม ธรรมไม่มีเครื่องมือเป็นเจ้าของ จึงต้องอาศัยธาตุขันธ์นี้ซึ่งเป็นเครื่องมือของกิเลสมา ตั้งเดิมมาแสดง กิริยาทำทางจึงเป็นเหมือนกัน เพราะเครื่องมืออันเดียวกัน ต่างแต่ว่า กิเลสกับธรรมเท่านั้น

ที่นำมาออกสนามขึ้นเวทีเวลานี้เอาธรรมออกมา ไม่ใช่เอากิเลสออกมา เอาความ เมตตาธรรมล้วน ๆ ออกมาแสดงแก่พี่น้องทั้งหลายด้วยหัวใจที่เต็มไปด้วยเมตตา ไม่มี อะไรแฝง แม้กิเลสตัวเดียวเท่าเม็ดหินเม็ดทรายที่จะมาแทรกในกิริยามารยาท กิริยาทำ ทางที่แสดงซึ่งขังตั้งตังผาดโผนโจนทะยาน นั้นเป็นกิริยาของธรรม เป็นพลังของธรรม ล้วน ๆ ไม่ใช่เป็นกิริยาของกิเลส จึงขอให้พี่น้องทั้งหลายทราบเอาไว้ว่า ธรรมออกสนาม ท่านออกอย่างนี้แล ไม่มีกิเลสตัวใดเข้ามาแฝง เพราะหัวใจไม่มีกิเลสแล้ว หัวใจเป็น ธรรมล้วน ๆ หัวใจบริสุทธิ์พุทธโอเต็มเหนียว

การช่วยพี่น้องทั้งหลายนี้ก็ช่วยเป็นครั้งสุดท้ายในสังขารร่างกาย ต่อนี้ไปสังขารร่างกายก็จะชำรุดทรุดโทรมลงไปจะช่วยไม่ได้แล้ว อันดับที่สอง ชาตินี้ก็เป็นชาติสุดท้ายของเรา จะไม่กลับมาเกิดอีกแล้ว เพราะธรรม ๔ ประเภทที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่เบญจ วัคคีย์ทั้งห้านี้ได้เต็มแล้วในหัวใจ ไม่ทูลถามพระพุทธเจ้าว่าพระองค์ตรัสรู้ธรรมตรัสรู้ อย่างไร รู้ธรรมเห็นธรรม กิเลสสิ้นไปจากใจท่านสิ้นไปอย่างไร นิพพานที่ว่าสุุปาติเสส นิพพานนั้นเป็นอย่างไร เต็มอยู่ในหัวใจนี้แล้ว จึงไม่ทูลถามพระพุทธเจ้า สมกับพระพุทธเจ้าประทานพระโอวาทขั้นสุดยอดให้ว่า สนฺทิกฺขุจฺจโก คำว่า สนฺทิกฺขุจฺจโก นั้นคือต้องรู้ เองเห็นเอง

นี่ศีลของเราบริสุทธิ์เราก็รู้เองเห็นเองในหัวใจของเรา สมาธิเราได้เต็มภูมิเราก็รู้ใน หัวใจของเราด้วย สนฺทิกฺขุจฺจโก ปัญญาขนาดไหนที่เรานำมาฟาดฟันกิเลสจนขาดสะบั้น จากหัวใจ ไม่มีกิเลสตัวใดเหลือหลออยู่เลย นี้เราก็ประจักษ์ในหัวใจของเราแล้ว ไม่ต้อง ไปทูลถามพระพุทธเจ้า ความขาดสะบั้นลงไปแห่งกิเลส พร้อมกับจิตที่บริสุทธิ์พุทธโอ ผ่านพ้นขึ้นมาก็เป็น สนฺทิกฺขุจฺจโก เราประจักษ์แล้วในหัวใจของเราด้วย สนฺทิกฺขุจฺจโก จึงไม่ ไปทูลถามพระพุทธเจ้า สมกับที่ประทานพระโอวาทให้ว่า สนฺทิกฺขุจฺจโก พระพุทธเจ้าสอน

ธรรมบทใดขั้นใดก็ตาม สอนเพื่อให้เจ้าของปฏิบัติแล้วให้รู้เองเห็นเองนั้นแลจะเป็นที่
แนใจ

นี่เราก็ปฏิบัติเต็มกำลังความสามารถของเรา ตั้งแต่วันก้าวออกสู่เวทีพืดกับกิเลส
เป็นเวลา ๙ ปีเต็ม ไม่มีลดหย่อนอ่อนข้อกันเลย ระหว่างกิเลสกับเราถ้าเป็นนักมวยแล้ว
ใน ๙ ปีนั้นไม่มีกรรมการแยกมวย ไม่มีการให้น้ำ กิเลสเก่งให้กิเลสครองเวทีคือหัวใจ
ของเรา ถ้าธรรมของเราเก่งก็ให้กิเลสตกเวทีลงไป ความบริสุทธิ์พุทธโครองหัวใจเรามี
เท่านั้น นี่ก็ได้ทำเต็มกำลังความสามารถ ธรรมประเภทที่กล่าวมานี้ก็เต็มในหัวใจแล้ว
จึงไม่ทูลถามพระพุทธเจ้า เพราะธรรมเป็น อกาลิโก ไม่มีกาลสถานที่เวล่ำเวลา เหมือน
กันกับกิเลสมันเป็น อกาลิโก ไม่มีสถานที่เวล่ำเวลาอิริยาบถใด ๆ ทั้งนั้น

ทำให้เกิดกิเลสเมื่อไรเกิดได้ทั้งนั้น นี่บำเพ็ญธรรมให้เกิด ทำเมื่อไรทุกชั้นของ
ธรรมเกิดได้ทั้งนั้น ทั้งพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่และปรินิพพานไปแล้ว ธรรมเป็น
มัชฌิมา เป็นศูนย์กลางต่อมรรคผลนิพพานอยู่เสมอ ศาสนาของพระพุทธเจ้าเป็นตลาด
แห่งมรรคผลนิพพาน ตั้งแต่สมัยนั้นถึงสมัยนี้ ขอให้เป็นผู้ปฏิบัติตามหลักธรรม ที่เรียก
ว่าสวากขาตธรรมที่ตรัสไว้ชอบแล้วนี้เถิด คำว่าตรัสไว้ชอบก็คือตรัสไว้เพื่อมรรคผล
นิพพาน การดำเนินให้ดำเนินตามทางที่ศาสดาทรงแสดงไว้แล้ว จะก้าวเข้าไปสู่ตามจุด
นั้น ๆ ที่ทรงแสดงไว้แล้วเหมือนกัน จนกระทั่งถึงวิมุตติหลุดพ้น ไม่จำเป็นจะต้องไปทูล
ถามพระพุทธเจ้า จะเป็นผู้ครองธรรมนั้น เรียกว่าปฏิเวธ

ปริยัติได้แก่การศึกษาเล่าเรียนตามตำรับตำราตามแบบตามแผน อันเป็นเหมือน
กับแบบแปลนแผนผังที่เราจะสร้างบ้านสร้างเรือน เมื่อศึกษาเล่าเรียนได้แล้ว เป็นแบบ
แปลนแผนผังขึ้นมาแล้วก็เริ่มการปลูกสร้าง จะปลูกสร้างตึกรามบ้านช่องขนาดไหน ก็
ห้องกี่ห้อง มีสำเร็จเรียบร้อยแล้วในแปลนนั้น แล้วยกแปลนนั้นออกมากางแล้วสร้างบ้าน
สร้างเรือน บ้านเรือนก็จะค่อยปรากฏเป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาโดยลำดับลำดับตา จนกระทั่งถึง
ขั้นสมบูรณ์พูนผล ปฏิเวธธรรมก็คือได้แก่ความสมบูรณ์แล้วในผลของตน

นี่ก็เหมือนกัน การบำเพ็ญ ปริยัติเรียนมาอย่างนี้แล้วให้ปฏิบัติ เอ้า ท่านสอนว่า
อย่างไรให้ปฏิบัติตามที่ท่านสอน สอนเรื่องสมาธิก็บำเพ็ญตามสมาธิภาวนา ดังที่ท่าน
สอนไว้แล้วในกรรมฐาน ๔๐ ห้อง นี่เป็นหลักสำคัญมากในแนวทางที่เราจะบำเพ็ญตาม
เช่นภาวนาพุทธโธ ธัมโม สังโฆ หรืออานาปานสติ บทใดก็ตาม เรียกว่าภาคปฏิบัติ ความ
สงบร่มเย็นจะปรากฏขึ้นที่ใจของผู้ปฏิบัติ เริ่มแรกตั้งแต่จิตเริ่มสงบก็จะรู้ขึ้นที่ใจ เรียก
ว่า สนฺทสิริโก จะปรากฏขึ้นเป็นผลขึ้นมาเป็นปฏิเวธ คือความรู้แจ้งในสมาธิของตนเป็น
ลำดับลำดับตา